

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Verschijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam*

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

How big should a public accounting firm be?

Gilkison, W. S. — Het betoeg heeft in hoofdzaak betrekking op de voor- en nadelen, verbonden aan de met name in de Verenigde Staten van Amerika gesignaleerde trend tot steeds groeiende grote kantoren enerzijds, een groot aantal kleine kantoren anderzijds, terwijl de middelgrote praktijk steeds meer verdwijnt. Tegenover de persoonlijke relatie, de flexibiliteit en de betrekkelijk grote mate van onafhankelijkheid in het kleine kantoor, biedt de grote firma andere voordelen zoals financiële zekerheid en specialisatie. Een reëel probleem is het handhaven van het beginsel van de onafhankelijkheid van de accountant, indien de werkzaamheden bij een of enkele cliënten een steeds groter aandeel in het totaal vormen. Onder andere door middel van fusies trachten de accountants-firma's evenredig mee te groeien. Van Amerikaanse zijde wordt wel gesteld dat elke poging om de beroepsuitoefening te beperken tot een bepaalde sector, bv. de controle, de belangen schaadt zowel van de accountants als van de cliënten. De cliënt wenst van dezelfde accountantsfirma een reeks van diensten. Nodig is een streng doorgevoerde specialisatie binnen de firma (controle, fiscale en beleidsadviezen bv.), waardoor tevens de onafhankelijkheid van de firma wordt bevorderd.

A II - 1 : Ba VI - 5

The Accountants' Journal (New Zealand), mei 1964

E 635.451 : E 741.23 : E 643.02

III. LEER VAN DE ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE

Betriebswirtschaftliche Einsatzplanung der elektronischen Datenverarbeitung in der Unternehmung

R ü e g g, D r. M. — De aan de ingebruikneming van apparatuur voor elektronische informatieverwerking verbonden hoge kosten van aanschaffing en van administratieve reorganisatie noodzaken tot een grondige kosten- en rendementsanalyse. De verwerkingskosten worden in belangrijke mate bepaald door de gewenste snelheid en nauwkeurigheid, de mate van automatisering en van flexibiliteit. Te onderscheiden zijn eenmalige kosten (planning, inrichting, programmering, omschakeling en opleiding) en lopende kosten, hetzij op basis van huur, hetzij bij aankoop van de apparatuur. Bij de kostenanalyse dient ook gelet te worden op de wijziging in de kostenstructuur; de vervanging van arbeid door machines doet het aandeel van de inelastische kosten toenemen.

De waardering van de voordelen en besparingen door de toepassing van computers is ten dele mogelijk op basis van de bespaarde arbeidskrachten, moeilijker echter wordt het om de nutsbijdrage aan het totale productieproces te waarderen. In de Verenigde Staten van Amerika wordt wel een empirische methode toegepast, nl. door elke afdeling te vragen welk bedrag zij bereid zijn te betalen voor de ontvangen informatie.

A III - 3 : Ba IV - 2

Industrielle Organisation, 1964 nr. 6

E 738.4 : E 136.34

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Application de la méthode des sondages au contrôle de l'inventaire

J o u a n, M. — De toepassing van de steekproefmethode bij de voorraadcontrole moet het mogelijk maken bij een belangrijke vermindering van het werk een effectieve controle te handhaven, waardoor tegemoet gekomen wordt aan het bezwaar dat deze controle in verband met het grote daarmee verbonden tijdsbeslag vaak enigszins verwaarloosd wordt. In de praktijk wordt soms een steekproef genomen ter grootte van een vast

percentage van het aantal te controleren elementen, terwijl de steekproeftheorie leert dat de absolute omvang van de steekproef veel belangrijker is dan de relatieve grootte.

De auteur bepleit een strikte toepassing van de steekproeftheorie, die het mogelijk maakt waardevolle conclusies te trekken met vermelding van de foutenmarge. Allereerst behandelt hij de vraag hoe groot het aantal te verifiëren elementen moet zijn, vervolgens hoe men uit deze controle kan concluderen dat de inventaris correct is opgemaakt en tenslotte hoe in het geval van geconstateerde onjuistheden, uitgaande van hun betekenis, een idee kan worden gegeven van de werkelijke waarde van de voorraad in haar geheel.

De aandacht wordt erop gevestigd dat deze steekproefmethode met grote voorzichtigheid gehanteerd dient te worden en slechts bruikbaar is voor min of meer homogene populaties, waarbij de accountant dus geen reden heeft het ene element eerder bij de steekproef te verwachten dan een ander. De steekproefeenheden dienen volgens toeval te worden gekozen; stratificatie kan ook hier de kwaliteit der steekproef verbeteren. De accountant moet zelf het „niveau kwalitatief” (steekproefcriterium) vaststellen, een moeilijk probleem waarvoor misschien te eniger tijd nog eens nomen worden gesteld.

A IV - 3 : Ba III - 2

Revue Française de Comptabilité, juni 1964

E 635.451 : E 741.23 : E 76

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Doel en betekenis van simulatiemethoden

Driesser, Prof. Ir. J. M. F. — Evenals in de fysica tracht men in de bedrijfs-wetenschappen, vaak met behulp van computers, de werkelijkheid na te bootsen teneinde kennis te verkrijgen van gedragingen van bepaalde verschijnselen. Hiertoe kan men gebruik maken van experimentele methoden, waarbij met behulp van een schaalmodel het hypothetisch model getoetst wordt of van analytische methoden, waarbij de onderlinge relaties tussen de elementen van het model wiskundig beschreven worden (abstract model). Tevens zijn te onderscheiden statische en dynamische modellen, waarbij het laatste stelsel het kenmerk heeft dat het bijgestuurd kan worden, afhankelijk van de krachten die in de loop van de tijd op het stelsel worden uitgeoefend.

Na enige voorbeelden van statisch- en dynamisch-abstracte modellen te hebben gegeven, noemt de schrijver een achttal stappen die men bij het opzetten van een simulatiemodel voor een bedrijfsprobleem in acht moet nemen. De belangrijkste zijn de bepaling van het criterium voor de werking van het systeem, van de variabelen die op dit criterium invloed kunnen hebben en van een aantal potentiële 'beleids'- of stuurregels. Tenslotte worden enige voor- en nadelen van simulatie ten opzichte van analytische methoden vermeld. Een goed analytisch inzicht blijkt onontbeerlijk voor het snel opzetten van een simulatiemodel.

Ba III - 2 : Ba II - 4

Maandschrift Economie, juni 1964

E 76 : E 031.212

Bewegingsbilansen in Geschäftsberichten deutscher Aktiengesellschaften

Flor, Dr. G. — De bewegingsbilans, d.i. de rekening van herkomst en aanwending der middelen, krijgt steeds meer aandacht. In de Duitse Bondsrepubliek publiceren thans circa 20 tot 25 overwegend grote vennootschappen een dergelijk financieringsoverzicht. Ook vele Amerikaanse jaarverslagen bevatten dergelijke gegevens, waarbij het doel is de veranderingen in het werkkapitaal als saldo van „statement of source and application of funds” te doen blijken en tezelfdertijd de interne financiering („cash flow”) aan te geven. In Duitsland bepalen voornamelijk financieel-economische overwegingen de samenstelling van de rekening, die evenals in de Verenigde Staten onder uiteenlopende benamingen gepubliceerd wordt.

De publicatie kan in staffel- of rekeningvorm geschieden. Bij de staffelmethode laten zich twee varianten onderscheiden; de variant waarbij de verandering der liquide middelen als saldo wordt opgevoerd en de variant, waarbij de herkomst en aanwending der middelen in gescheiden onder elkaar geplaatste rekeningen met netto- of brutobedragen - eventueel gesplitst naar interne en externe financiering - worden vermeld. Bij de rekeningmethode worden zowel gegroepede als ongegroepede gegevens gepubliceerd. De grafische weergave van dergelijke financieringsoverzichten is zeer illustratief.

Tenslotte worden voorstellen gedaan voor de weergave van de bewegingsbilans in het jaarverslag. De voorkeur van de auteur gaat uit naar de rekeningvorm met een financieel-economische groepering der balansposten; hij hecht grote betekenis aan de termijn waar-

op de middelen zijn vastgelegd en verkregen, alsmede aan het verband tussen bepaalde aanwendingen en financieringsbronnen. Een en ander wordt uitvoerig geïllustreerd met dergelijke financieringsoverzichten voor enige Duitse vennootschappen.

Ba III - 3
E 776

Die Wirtschaftsprüfung, 15 juni 1964

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Manufacturing today: a surge of changes that challenge you

Christian, R. W. — De Amerikaanse industrie wordt in steeds toenemende mate en frequentie geconfronteerd met krachten welke de continuïteit in haar bedrijfsactiviteiten kunnen verstoren. Schijnbaar chaotisch van karakter en incidenteel optredend, zijn deze krachten in wezen terug te voeren tot een zestal voornaamste oorzakelijke trends, welke elkaar veelal beïnvloeden en typerend zijn voor de huidige maatschappelijke, in het bijzonder de technische en economische ontwikkeling. Drie van deze trends komen voort uit de industrie zelf, t.w. 1. de snelle technologische ontwikkeling, vooral ten gevolge van de steeds toenemende investeringen in technisch onderzoek; 2. de steeds grotere betekenis van creatieve menselijke arbeid; 3. de snelle organisatorische wijzigingen, o.a. door toenemende functionele specialisatie. De andere drie trends hebben een algemeen-economisch karakter, t.w. 4. een hevige strijd om bestaande en nieuwe markten, waarbij de concurrentie soms uit een onverwachte hoek komt; 5. beïnvloeding van het bedrijfsbeleid door activiteiten van de overheid en de werknemersorganisaties en door de publieke opinie; 6. de versnelling in de ontwikkeling van nieuwe produkten. De schrijver besluit met een aantal aanwijzingen ter verbetering van de technische en personele organisatie en van de bedrijfsleiding en -strategie. Meer dan veelal wordt gemeend, kunnen nieuwe ontwikkelingen vroegtijdig worden onderkend.

Ba VI - 3
E 512.12 : E 512.2

Factory, juni 1964

Status and Function

Urwick, L. F. — In deze voordracht wordt gewezen op de wenselijkheid aandacht te besteden aan het probleem van de status in de organisatie. De status vormt een van de belangrijkste motieven voor het menselijk handelen. Een individu heeft doorgaans tweërlei status: die binnen de instelling waar hij werkt en die - of beter die van zijn gezin - in de maatschappij als geheel, welke geenszins identiek behoeven te zijn. Ook bij hooggeplaatste functionarissen in het bedrijfsleven bestaan verschillen in maatschappelijke status, terwijl bovendien de opvattingen terzake in de tijd veranderen.

Binnen een bedrijf komt de status meestal voort uit de functie waarin men werkzaam is en het aantal jaren van die werkzaamheid. Toch zijn status en functie niet identiek. In het bedrijfsleven wordt doorgaans aan het statusprobleem ten onrechte geen aandacht besteed. Men ontloopt het probleem evenwel niet door er niet over te spreken en de statusverschillen te laten voortkomen uit de onzekere stromingen van de publieke opinie. Door de niet doelbewust tot stand gekomen statusverschillen wordt de eenheid van de ondernemingen ondermijnd. Als voorbeeld van een organisatie, waar het doelbewuste onderscheid tussen status en functie wordt gemaakt, geldt de krijgsmacht; de rang vormt dan de status, welke gepaard kan gaan met zeer uiteenlopende functies.

Ba VI - 13
E 641.20

The Chartered Accountant in Australia, mei 1964

Foremen who think can trim your middle management fat

Zinck, W. C. — In vele industriële bedrijven wordt een niet onbelangrijk deel der personeelkosten besteed aan de lagere technische leiding, terwijl elders aanwezige capaciteiten onbenut blijven. De schrijver heeft ervaren, zowel in de voedingsmiddelen- als in de metaalverwerkende industrie, dat kostenbesparing en efficiëntieverhoging mogelijk zijn door inschakeling van toezichhoudend personeel - werkmeesters en ploegbazen - in de taken van de lagere bedrijfsleiding. Hij geeft in dit artikel een aantal aanwijzingen welke er toe kunnen leiden dat de ploegbazen meer leidinggevend gaan denken en kunnen handelen. In de eerste plaats dienen zij kennis te dragen van het algemeen bedrijfsbeleid en van het afdelingsbeleid. Zij moeten de gelegenheid hebben critiek te oefenen en verbeteringen voor te stellen ten aanzien van dit afdelingsbeleid, het produktieschema en de gehanteerde standaards. Zij dienen meer vrijheid van handelen te bezitten met betrekking tot het interne tijdelijk lenen en uitlenen van arbeiders, het zelfstandig beoordelen en zo nodig afwijzen van de kwaliteit van de te verwerken grondstoffen, het handhaven van de discipline, het beoordelen van hun personeel. Opdat deze en andere maatregelen effect sorteren, moeten de nieuwe verantwoordelijkheden nauwkeurig worden vastgelegd en

dienen de ploegbazen te leren om schriftelijk verslag uit te brengen en verantwoording af te leggen.

Ba VI - 13
E 642.43

Factory, juli 1964

RPM - what happens next?

Fells, B. — In dit artikel wordt aandacht besteed aan de ontwikkelingen rond „Resale Price Maintenance” in Groot-Brittannië. De uiteenlopende ervaring in andere landen, waarvan sommige een wetgeving hebben die de verticale prijsbinding begunstigt, andere daarentegen een verbodswetgeving kennen, heeft een groot aantal argumenten vóór en tegen de afschaffing opgeleverd. Een belangrijk twistpunt is bv. of de verbruikersprijzen al of niet zullen dalen. Circa 40 % van de consumtenuitgaven wordt door de prijsbinding beïnvloed. Ongeveer 30 % van de detaillisten, met ruim 25 % van de omzetten, ondervindt van deze prijspolitiek invloed van enige betekenis.

Er is weinig reden om aan te nemen dat de afschaffing van de verticale prijsbinding decimering van het aantal kleine winkels zou betekenen, ofschoon wel een zekere uitdunning zal plaatsvinden. Met de stijgende levensstandaard zal men de persoonlijke bediening in de kleinere winkel meer op prijs stellen. Toch zal de groei van grote detaillisten worden bevorderd. De afschaffing zal er toe kunnen leiden dat de tweedehandsprijzen van duurzame consumptiegoederen ongunstig worden beïnvloed en dat inruilmarges - welke een belangrijk verborgen kortingselement inhouden - verminderen of verdwijnen. Men mag verwachten dat de reclame door warenhuizen en andere detaillisten tegenover de „discount stores” en tegenover elkander, sterk gestimuleerd zal worden. Afschaffing van de prijsbinding zal waarschijnlijk geen revolutionaire ontwikkeling teweegbrengen; veeleer zullen in de komende tien jaren geleidelijke veranderingen in de detailhandelsector optreden.

Ba VI - 15
E 133.341

The Manager, juni 1964

Tension at the Top

Dooren, Prof. Dr. F. J. P. van — In een voordracht over persoonlijke en interpersonele spanningen in de topleiding vanuit het standpunt van een sociaal-psycholoog wordt in de eerste plaats gewezen op de spanningen in de verticale leidingstructuur, welke mogelijk zijn als gevolg van de concurrentie om de topfuncties. Bij de op een lager leidingniveau blijvende verliezer kan dan een innerlijke agressie ten opzichte van de succesvolle topman tot ontwikkeling komen. In de tweede plaats wordt aandacht besteed aan horizontale spanningen op topniveau, voortvloeiend uit de wisselwerking tussen de typische psychologische instelling van de topfunctionaris en de aard van zijn taak als lid van een meerhoofdig bestuur. In de leiding kan hij personen met gelijke psychologische instelling en gelijke kundigheden en ambities ontmoeten. Voor de topfunctionaris is van belang - mede in verband met zijn verticale gezagslijn - dat hij zijn inzichten weet door te zetten. In plaats van een samenwerken ontstaat dan in de leiding een strijd en een botsing van meningen. Een persoonlijke superioriteit in een horizontale structuur, welke formeel niet gesanctioneerd kan worden door een promotie, wordt door de minder dominerende bestuursleden als onprettig en zelfs ondemocratisch opgevat.

De mate en de vorm der spanningen zullen afhangen van karakter, leeftijd en levensfilosofie der topfunctionarissen, alsmede van het functionele patroon van de topleiding. Meestal wil men alles doen om de spanning in de top te vermijden; er zijn evenwel ook positieve kanten aan verbonden, mits de topfunctionarissen tot een wederzijds begrip kunnen komen.

Ba VI - 16
E 641.31

Management International, 1963 nr. 6

Planning as a Practical Management Tool

Ansoff, H. I. — Uitgaande van een analyse van de problemen van de onderneming in het algemeen, wordt een stelsel van plannen aangegeven, waarvan elk gericht is op een specifiek ondernemingsprobleem en toch met de andere in verband staat.

Onderscheid wordt gemaakt tussen het „operating problem” (d.i. het bereiken van de beste prestatie door de onderneming in de huidige markten) en het „strategic problem” (d.i. het kiezen van die aanwending van de hulpbronnen der onderneming welke de grootste opbrengst oplevert). De oplossing van deze problemen behoort tot de verantwoordelijkheid van verschillende leidingniveaus, de aard dezer beslissingen is geheel verschillend en de onderscheiding illustreert de traditionele houding van leidinggevende functionarissen. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen de „current decision-making” van dag tot dag en de „planned decision-making”, welke laatste een systematische voorafgaande ana-

lyse van de consequenties van de voorgenomen beslissing veronderstelt. Aan de planning moet een tijdselement voor de uitvoering worden verbonden; verder wordt aandacht besteed aan de betekenis van de plannen als budgetterings- en beheersingsinstrument. Tenslotte wordt de betekenis van strategische ontwikkelingsplannen naar voren gebracht in verband met de instabiliteit van de vraag op de afzetmarkt in de bedrijfstak van de onderneming.

Ba VI - 19
E 641.231.1

Financial Executive, juni 1964

Planung mit CPM und PERT

Weber, Dr. K. — De schrijver geeft een overzicht van voornamelijk door computerspecialisten van General Electric Cy. ontwikkelde verfijningen en verdere uitwerkingen op het gebied van de netwerkprogrammeringstechniek, zoals PERT en CPM. Voor beide technieken worden, mede aan de hand van grafieken en tabellen, achtereenvolgens beschreven de verbeterde planningstechnieken met betrekking tot de productiefasen, -tijd en -kosten, terwijl tevens gewezen wordt op enkele nieuwe netwerktechnieken, t.w. PROMOCOM (Project Monitor and Control Method) in het raam van de CPM-techniek en IMPACT (Implementation, Planning and Control Technique) als een voortzetting volgens de PERT-methode. Als voordelen van de behandelde verfijningen en verdere ontwikkelingen noemt de schrijver o.a. de vereenvoudiging van het gebruikte netwerk en de soms belangrijke tijdsparingen. Het overzicht bevat tevens een literatuurlijst.

Ba VI - 19 : Ba III - 2
E 641.231.1 : E 76

Industrielle Organisation, 1964 nr. 6

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Werkclassificatie als basis voor het salarisbeleid, in het bijzonder voor de hogere functies

Vonk, Drs. W. — In een voordracht voor leden van het Nederlands Instituut van Accountants wordt opgemerkt dat de doelstellingen van het personeelsbeleid bepalend zijn voor de plaats en het doel van de werkclassificatie, welke wordt geformuleerd „als een methode van functiewaardering om te komen tot een systematisch salarisbeleid dat in het raam van het personeelsbeleid gericht is op het scheppen van goede, interne verhoudingen en het aantrekken en behouden van de benodigde medewerkers, zowel kwantitatief als kwalitatief”. Van de bestanddelen waaruit een salaris bestaat, heeft de werkclassificatie uitsluitend te maken met de zg. functiewaarde, op basis waarvan de functies worden ingedeeld. Het belangrijkste deel van de problematiek der werkclassificatie is derhalve de kennis van de functies, met name de plaats en verantwoordelijkheid in de organisatie. Getracht moet worden in de functieanalyse vast te leggen het doel, de inhoud en de begrenzing van de functie. Tezamen met de organisatieschema's vormt de functieanalyse de basis voor de werkclassificatie, waarbij echter bedacht dient te worden dat elke techniek van werkclassificatie, qua opzet en toepassing, arbitrair is en derhalve moet worden getoetst aan het gezond verstand en de verhoudingen in de praktijk. In het meinummer werd tevens opgenomen het verslag van de op de voordracht volgende discussies.

Ba VII - 3
E 641.212.21

De Accountant, mei 1964

Bezitsvorming door vermogensaanwasdeling

Van het rapport van een studiegroep van de drie vakcentrales over bezitsvorming door vermogensaanwasdeling werd in dit nummer een samenvatting opgenomen.

Als uitgangspunt wordt gesteld dat bezitsvorming nuttig is, zowel persoonlijk als maatschappelijk gezien. Bovendien wordt een meer evenwichtige inkomensverdeling bereikt. De beoogde wijze van vermogensverdeling is gelegen in een wijziging van de verdelingsnormen, bv. door een bepaald deel der ingehouden overwinst in de vorm van vermogenstitels aan de werknemers uit te delen, zonder relatie met het verdiende loon. Als rechtsgrond wordt o.m. aangevoerd dat een onderneming een organische eenheid vormt, waarbij de overwinst het resultaat is van een gemeenschappelijke inspanning. De studiegroep voelt weinig voor een relatering van het totale aldus uitgedeelde vermogen aan het totale uitgekeerde dividend, omdat dit dividend niet rechtstreeks verband houdt met de bereikte bedrijfsresultaten. Bij de vaststelling van de overwinst moeten correcties worden toegepast voor de investeringsaftrek, de rente over het eigen vermogen en het verschil tussen de afschrijvingen volgens „kostprijs” en die volgens de vervangingswaarde.

Het vermogen dat ingevolge een ondernemingsgewijze overeenkomst aan de werknemers ten goede komt, wordt gestort in een zg. Sociale Beleggingsgemeenschap (S.B.G.). Tegen-

over het voordeel van een ondernemingswijze opzet, nl. de binding tussen onderneming, S.B.G. en werknemers van die onderneming, staat het nadeel dat de werknemer volledig afhankelijk wordt van die onderneming. Het is dan ook gewenst dat meerdere ondernemingen in een beleggingsgemeenschap zijn betrokken. Bij instellingen zonder winststreven (o.a. de overheid) kan een compensatie gevonden worden door middel van zg. investeringsloon. Het bestuur van de beleggingsgemeenschappen moet in meerderheid bestaan uit door de werknemers aan te wijzen leden; een ondernemersvertegenwoordiging is gewenst. In verband met een op den duur mogelijk grote zeggenschap van een S.B.G. in een onderneming, kunnen zonodig beperkende bepalingen worden vastgelegd inzake de toegekende aandelen.

In een redactionele voorlopige opvatting wordt de vraag gesteld of de bepleite regeling zich wel verdraagt met de in Nederland en in andere landen gevolgde loonpolitiek volgens welke de loonvoet immers reeds omhoog gaat bij stijgende produktiviteit. Een voorstel tot meer dan evenredige stijging van de loonvoet gaat voorbij aan andere economische problemen, m.n. dat bij overschrijding van bepaalde grenzen de additionele lasten, in welke vorm dan ook, worden doorberekend in de prijzen.

Ba VII - 3
E 641.216.3

De Werkgever, 23 juli 1964

Nieuwe verantwoordelijkheden in de onderneming

Rottier, Drs. A. C. J. — In deze inleiding, gehouden ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de Tilburgse Academische Economische Kring, worden enkele actuele bedrijfsproblemen behandeld welke samenhangen met de structuur van de onderneming, met de medezeggenschap en met de winstdeling. Deze vraagstukken zijn door verschillende oorzaken in een impasse geraakt. Bij het zoeken naar een optimale aanpassing van de ondernemingsstructuur aan de realiteit, dient men uit te gaan van de werkelijke functies van de ondernemingsgroepen leiding, arbeid en kapitaal. Het kunstmatig tezamenbrengen van alle groepen in één nieuw of bestaand college doet de voor elk van hen geldende kundigheid en verantwoordelijkheid geweld aan. Kapitaal en arbeid dienen functioneel te worden ingeschakeld bij het ondernemingsbeleid. In dit verband betekent zeggenschap dan ook medebekendheid en -beraadslaging doch niet medebeslissen. Het aspect van de winstdeling kan worden gezien los van het al of niet erkennen en doorvoeren van medezeggenschap. Het verdient aanbeveling om, ook van uit de onderneming, de winstdeling te erkennen als sociaal wenselijk, economisch gemotiveerd en juridisch inpasbaar. Voor elk der behandelde aspecten geldt dat de facto reeds verschillende vormen worden toegepast. Het is de taak van de ondernemers op elk dezer gebieden leiding en richting te geven en zo mogelijk „neue Kombinationen” door te zetten.

Ba VII - 3 : Ba VII - 4
E 641.215.5 : E 641.216.2

Maandschrift Economie, juli 1964

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN

IX. VERZEKERING

Wiskundige reserves

Reuvers, M. R. — De voor de berekening van de wiskundige reserve van bv. een levensverzekeringmaatschappij gekozen methode dient niet alleen voor de verzekeringskamer doch ook voor de fiscus aanvaardbaar te zijn. Van de in het verzekeringswezen bestaande dekkingstelsels behandelt de schrijver het prospectieve kapitaaldekkingstelsel waarbij op de als uitgangspunt genomen contante waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen, de contante waarde van de te ontvangen premies in mindering wordt gebracht. Fiscaal aanvaardbaar acht de schrijver de zg. gewijzigde brutomethode, welke evenals de oorspronkelijke conceptie uitgaat van de brutopremie, doch wel rekening houdt met nog uit te geven bedragen voor zg. doorlopende (administratie- en incasso-) kosten. Deze methode vindt de laatste tijd steeds meer aanhang. De fiscaal toelaatbare wiskundige reserve, berekend op basis van een andere variant van de prospectieve methode, t.w. de nettomethode, moet uitgaan van de batepremie (het premiedeel voor risicodekking en voor het spaarelement) welke is afgeleid uit de contractueel vermelde en dus invariabel is. Vervolgens behandelt de schrijver de zg. Zillmermethode, volgens welke de wiskundige reserve wordt bepaald als het verschil tussen de contante waarde van de verplichtingen, verminderd met die van de nettopremies doch waarbij tevens een deel van de initiële assurantiekosten in aanmerking wordt genomen. Tenslotte maakt de schrijver enkele opmerkingen over de wiskundige reserve of pensioenreserve van een onzelfstandig pensioenfonds, mede aan de hand van enkele recente arresten van de gerechtshoven te 's-Hertogenbosch en 's-Gravenhage.

Bb IX - 2 : Ba V - 6
E 262.32 : E 342.3

Weekblad voor fiscaal recht, 18 juni 1964